

Előfizetési árak:
 Egész évre ——— 12 frt.
 Félévre ——— 6 „
 Negyedévre ——— 3 „
 Egy óra ——— 1 „
 — Egyes szám 4 kr. —

Kiadóhivatal:
 Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
 Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
 hová az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó felszo-
 lamlások intézendők.

TORONTÁL

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:
 Nagy-Becskerek,
 Zápolya-utca 1-ső szám,
 hová a lap szellemi részét, illető
 minden közlemény intézendő.

Hirdetések
 a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
 Azonkívül az összes hirdetési
 irodákban.

**Megjelenik mindennap,
 vasár- és ünnepnapok
 kivételével.**

Cselszövények.

Nagybecskerek, november 19.

— á — A jövő évi költségvetés általános megvitatását a képviselőház öt ülés alatt befejezte. Persze a viták alatt nagyon kevés szó volt a tulajdonképpen való költségvetési dolgokról. Nagy politikai támadás játszódott leálzás alakban a Wekerle-kormány ellen, csufos felstülésben végződve. A szabadelvű diadalmas kormányának felstült, a közönség nagy zöme által cserbenhagyott reakzionárius ellenségei a németországi közgazdasági reakziótól kölcsönvett jelmez alatt indultak döntő támadásra. A földművelés, a gazdaközönség lelkes védőinek adva ki magukat, a Wekerle-kormányt úgy igyekeztek feltüntetni, mint amely azoknak ellensége, s azokat az ipari s kereskedelmi vállalkozás, szóval a nagy tőke érdekében veszni hagyja. A támadás öt napig tartott s vereséggel végződött. Kitént, hogy a földműves nép állítólagos nagy barátjai klerikális reakciós álarczások, kiknek titkon egészen más ideáik vannak, mint szabad gazdag nép szabad földön; kitént, hogy az átmenetileg valóban létező mezőgazdasági bajok ellen éppen nincs segítő eszméjük s hogy csak politikai szempontból kaczerkodnak a földművelés embereivel, s kitént Wekerle nagy beszédéből, hogy ezek a földművelés bajainak szüntetését s új felvirágoztatását csakis a szabadelvű kormánytól várhatják, mely nem hanyagolja ugyan el a kereskedelmi és iparérdekeket, de éppen úgy gondoskodik a földművelés érdekéről is, mert mindhárom érdeknek harmonikus ápolása országos nemzeti érdek.

Sok jeles tagja van e kormánynak, de Hieronymi belügyminiszter a legelő sorban áll mind talentumánál, mind hatalmas akarat- és tetterejénél s elért sikerinél fogva. Vezetése alatt az országos adminisztrációban a rövid idő daczára,

tudjuk, hogy tavaly mily roppant munkával fojtotta el a kolera országos veszedelmét, látjuk a kolerafészkekkel párhuzamosan mily folytonosan dezinficálja a korrupció fészkeit is a hatóságokban; az ő fellépte Erdélyben enyhítette az erdélyi román izgatást s az ő nagyszabású intézkedései kezdik ellensúlyozni európaszerte a román liga magyarelleses működését, s tudjuk azt is, hogy mily része volt a nemzeti érdekű modern egyházpolitika megteremtésében, úgy, hogy a radikális tuzások mellőztessenek. Mindenki érzi, hogy az ő működése a jelen kormány egyik legerősebb oszlopa s hogy ez oszlop fenmaradása bármely politikai hullámzás változás esetén országos nemzeti szükségét képez.

S mégis nagy a valószínűség, hogy tárczája tárgyalásakor ellene fog feltámadni legvehemensebben a cselszövény serege. Persze a támadás titkos rugóját megint csak egy régi francia mondás fejezi ki, melynek leghűbb magyar fordítása az, pusztulj helyedről, hogy én ülhessek oda! A nemzeti párt újságai utóbbi időben sokat beszélnek a fuzióról, persze a szabadelvű párt s tagjai részéről semmi előzékenységet nem tapasztalván csak az elutasított egyszeri kántor formulájával: Ruzsi megvetlek! A kormánypart egyik főerőssége Hieronymi s az ő tárczájára leginkább éhes a hatalomvágyó nemzeti párt. Ennek ellenségeskedését nagyban istápolja a szélsőbal, mely Hieronymiban látja a Kossuth-féle új közjogi izgatás legerősebb akadályát.

A cselszövény had tehát valószínű, hogy koncentrált támadást fog intézni Hieronymi ellen. De e támadás csak akkor válhatnék fenyegetővé, ha a szabadelvűek táborában is megnyilatkoznának hasonló nízusok valami sürgősen kielégíttetni törekvő ambíció részéről, amint az ellenzék részéről reménykednek is. E reménykedés azonban szintén csütörtököt fog

mondani, mert vannak ugyan nagy reményű s érvényesülést méltán kívánó tehetségek a kormányparton, de dőreség várni éppen ezek részéről oly támadást vagy oly cselszövény támogatását, mely éppen a maguk pártját gyöngítené s éppen most, mikor annak a folytonos harcban minden erejére szüksége van, hát még azon erőre, mely főtámasza ama pártnak, melynek segélyével s keretében remélhetik csak egykor jogosult ambícióik kielégítését.

A cselszövény játéka tehát sikertelenek lesznek, de épületes látványokkal be fogják bizonyítani a nagy közönség előtt, hogy vannak pártjainkon oly politikuskok, akik ambíciójuk s hatalmi vágyakozásaik kielégítésére az országos érdekek kockáztatásától sem riadnak vissza, még a mostani európai válságok s ránk nézve ellenséges áramlatok kritikus idejében is.

Egy volt főispán tragédiája.

— Id. Ormós Zsigmond halála. —

Budapest, november 19.

Mors imperator megkönyörült az előhaltott: id. Ormós Zsigmond, Temes megye volt főispánja, akiről csak néhány nappal ezelőtt jelentettük volt, hogy elméje elborult, tegnapelőtt délben meghalt a budapesti Schwartzerele intézetben, ahová hozzátartozói szállították.

A végzet kéréhetetlen hatalma sirba döntötte, őszinte bánatára és gyászára nemcsak a megyének, amelyre ezerféle alakban és irányban áradtak a megboldogult fardadhatatlan tevékenységének jelei, hanem az egész délvidéknek is, amely a szabadelvűség kiváló bajnokát, a tudományok hivatott mivelőjét és minden szép és jó lelkes pártfogóját tisztelte benne.

Halálának híre futó tüzként szárnyalta be Temesvárt, amelynek lakossága nagyszerű gyászpompával készült volt főispánjának hült tetemeit fogadni.

Ormós Zsigmond 1813. febr. 20-án született Pécskán, Arad megyében, ahol atyja fő-

A „TORONTÁL” TÁRCZÁJA.

A zsölyéből.

— Felvonás előtt. —

Eihelyezkedem a szölyében és meglehetősen zajjal szétbontom a színlapot. Megtörölöm illatos selyemkendőmmel látcsövem kristálytisztá üvegeit, kihuzogatom fényesre vasalt kszelőimet, hogy könnyen szembe tünjék hatalmas aranygombom; egyik szomszédomat oldalba bököm, a másiknak érsékeny tyukaszemre taposok; ennyivel, azt hiszem, tartozom mint jövendő színházi habitué, hogy magamat a közönségnek tölem lehetőleg előnyösen bemutassam.

Asaz, hogy közönség még nem is igen volt jelen. A páholyok sötétben, üresen ásitoztak felém; a földszinten is csak gyéren szállingózott egy-egy ember, azonban a felső régióban, a karzaton már mutatkozott egy élénk kép, egy jól táplált közember és két tisztos, mulató kedvű konyhahebe személyében, kik — nem tudom miért — minduntalan hangos nevetésben fakadtak ki.

Pedig a helyzet nem volt nevetéses, hanem inkább unalmas. Lent az orkesztrumban egy emberke nyújtózkodott ásitozva, közébe-közbe nagyokat pendítve a oselló hurjain, valószínűleg azért, mert tudtukra kívánta adni, hogy ő a zenélőmuza felkent papjai közé tartozik.

Szó szerint felkentnek nem volt ugyan mondható, mert meglehetősen kócos a frizurája és ábrázatján is meglátszott a negyednapis beretválás, de ha az est fojymán jól muzikál, ezt cm szívesen — látki is legyen ő és bár-

merre van hazája — a farsangutolja valamelyik báljának, akár az elsőnek, akár az utolsóknak.

A kortina még le van bocsátva, légmentesen sárja el előlünk a színpadot. A kulisszák mögé még nem vágyok bejáratos, amit szörnyen restellek, már eszt a rövid fertályórászkáért is, melyet itt kell elvesztegetnem s mely ott — gondolom — gyorsabban telnek el.

A színészek, a magasabb művészet uttörői és előharcosai most tatarozzák magukat mindenféle tinkturával és miksturával, pamacosal és ecsettel, amely remekelés folytán lesz az öregből fiatal, a fiatalból öreg, a feketéből szőke, a szőkeből fekete, a jóból rossz, de a rosszából sohasem jó.

Pedig a festészet mellett még a szobrászatot is üzi némelyik: a vattázást; ugyanis az idomoknak tetszetős átalakítását, mely a véznából formást, a formából meg öblös Falstaffot produkál.

A kulisszák mögött valósgos hárompróbas ezermester urálja a helyzetet, ki hatalmas ördögös üstjében összekavar egy csapat embert, egy hatalmas tarka jelmezt, egy tuczat parókát, szaakált, bajuszt, és jó tüdejű sugót, milderfele festéket, — jól felrázza eme boszorka-kotyvaléket és ami on e vegyületekből kikerül és emberi alakot ölt: az drótra füve, villanyos csengetyű szóra kilépked a színpadra, ott jól-rosszul megcselekszi szerepét, eljátsza a darabot, melyet a szerző megír és kidolgoz gyakran gonddal és nemes ambícióval, — de leggyakrabban ezek nélkül is — és egy anya meleg szeretetével és féltő szívvel utnak indít, hogy közönséget szeressen és hódítson magának.

És a közönség, melytől ő remegve és möhön lesi és várja sorsát, hogy majd darabja fellett dönt és ítél, — e percében gyülekszik nevetgélve, tréfálkozva, kaczerkodva s nem látszik meg rajta, hogy a neki szánt magasztos feladat biztos tudatában lenne.

Alig is volna feltehető, hogy az a madonna-arczu, szép szőke kis leány ott a tulsó páholyban azért vette fel legszebb toilletjét, legosillogóbb ékszerait s leghatásosabb mosolyait, hogy tanulmányozza a darabot és bíráljon felette.

A puha, piros bársonytészék, melybe olyan bájosan helyezkedett el, a legpompásabb keret a szép képhez. Szendén mosolyog, (már akire) és édes-keveset törődik a darabbal, épp oly keveset, mint ama derék hentesmester, — ezer bocsánat eme hasonlatért — aki becsületes heti munka után mulatni j3it el jól megtermett pártjával és önértettel, de még inkább térfogatával tölti be helyét. Mi ennek Hekuba? Ó a komikán nevetni és a szendével sirni akar és erősen fog tapsolni, ha eltalálják a hangulatát.

Az a számottvető társadalmi oszlopot is, ez elismert kitünőséget, ki egyes egyedül foglal el egy páholyt, csupán az unalom vezérli, ha hertenként egy-két estére otthon hagyja a legmesszebb terjedő kényelmet és színházlátogatni jár. Mit neki a darab?

Elég változatosság és élvezet eme fényes tarka kép, a szép női arczokkal, melyek kaczerkodva hol a legyező mögé rejtőznek, hol előbukkannak.

A nagyságos ur elmélyed eme játékbán, s a színpadra csak akkor téved látosöve, mikor

szolgabíró volt. Tíz éves korában Temes megyébe, Török-Szákosra került, hol nagybátyja, András főszolgabíró volt. A gimnáziumot részint Temesváron, részint Szegeden, a jogot pedig Nagyváradon végezte. Ezután Temesvárra jött és Szánthó János ügyvéd irodájában gyakornokoskodott 1834-ig, a midőn Temesvármegye kiskövetnek választotta meg Vukovics Sebő mellé. 1836-ban Temes megye tiszteletbeli aljegyzője, 1838-ban fizetési aljegyzője, 1841-ben rékási szolgabíró, s 1848-ban buziási főszolgabíró lett. A rittbergi kerület ugyanazon év folyamán egyhangulag kikiáltotta országgyűlési képviselőnek, de Ormós e választást nem fogadta el.

Az 1848/49-ki szabadságharcban Ormós hazafias buzgalommal hajtott végre a magyar kormány rendeleteit és igyekezett ápolni Kossuth intenczióit, eszközöket nyújtani küdelméhez és utat egyengetni győzelméhez. Nem csoda aztán, hogy egy volt az első között, a kit foglyul kísérték a diadalittas hatalom poroszói a temesvári kazamatákba.

A vizsgálat Ormós ellen nem tudott kisütni valami hajmeresztő illoyalitást, mindazonáltal a haditörvényszék négy évi börtönrre ítélte, amiből azonban csak kilenc hónapot szenvedett el, mert 1850-ben perét felülvizsgálták, amelynek eredménye kiszabadulása lett.

Ormós ezután visszavonult Buziásra, hol szépművészetek tanulmányozásával foglalkozott. De akármily elszigetelve remetéskedett is eszöndes magányban, a denuncziások serege folytonosan zaklatta házkutatásokkal és iromány elkobzásokkal. Ormós ennél fogva 1847-ben pénzétette birtokát és Olaszországba ment, ahonnan 1861-ben mint Temes megye főjegyzője került haza.

Ekkor már neves író volt. 1839-ben a „Véres boszú” című regény, 1840-ben a „Bujdosó naplója” című novella, 1841-ben a „Halálos büntetés” című tanulmány, 1844-ben a „A napló titkai” című novella jelentek meg tőle. Nevének azonban hírnevet és dicsőséget a később megjelent következő művek szereztek: „Mult idők és viszonyok”, regény; „Fogolyélet a bástyaboltzatban” színmű öt felvonásban; „Spadille, Manille és Paszia” vígjáték; „Banya sziklaja” korrajz; „Adatok a művészet történetéhez”; „Ut tőredékek Velenczéből”; „Marasztani Jakab”; „Böngészés a művészet körében” s „Ut emlékek”. Nem csoda hát, hogy az akadémia már 1861-ben megválasztotta öt tagjainak sorába.

1861. év végén a vármegye tisztikarával együtt Ormos Zsigmond is lemondott állásáról és ismét utazásokat tett külföldön. Előbb azonban székfoglalóját tartotta az akadémiában. Eközben elérkezett az új korszak hajnala (1867.), s a közbizalom hazaszólitotta Ormoszt az alispáni székre, előbb ideiglenes minőségben, majd véglegesen. Murányi Ignác halála után a király kegye 1871. elején Ormoszt a tisztikar éléről a megye élére állította. Kinevezése osztatlan örömmel találkozott.

1872-ben Ormos Zsigmondot a Szent István rend kiskeresztjével tüntette ki ő felsége, 1875-től kezdve pedig főispánja lett Temesvár szab. kir. városnak.

1883-ban Ormos megülte közzszolgálatba lépésének félszázados évfordulóját, mely alkalommal Temesvár város és Temes megye közön

Fifi kisasszony lejt a bajadértáncot. Elég művészet rejlik ennek lábujjhegyében.

A szerző szerényen félrevonulva figyel a közönség halgatására. Vajjon mulatni van-e kedve ma, vagy unalmas egyhangúságban akarja eltölteni az estét.

Tanulmányozza a színház képét, melyből darabjának sikerét jóslgatja, ép úgy félti a karzatbeli széles tenyerű varga legénytől, kinek körmön ott ragad a heti szurk, mint az én szép szöke hölgyem igéző szeméitől, melyből sok mindenfélét olvasgatni szeretne.

Pedig a varga legény ott fenn oda sem figyel. Erősen udvarolt a kövér Rézi szakácsnőnek, kit egy Othello szenvedélyével félt a szomszéd őrmesteről. A szöke szépség is — engedelem a krónista őssinteségemért — egész este cukrot ropogtatott szép fehér fogaival és megszólta a Molnár lányok frizuráját, miközben zsebkendő nyelven légyottot adott — nem ugyan a nagyságos urnak, kivel kaczerkódott, hanem a Béla cousinak.

Csinál a kis kedves magának elég érdekes smindarabot, legalább is olyant, mint az öné szerző ur. Sok felvonást és bonyodalmasat. Mert a szülők, a modern vígjátékok eme ki nem haló alakjai nagy imposztoroknak tartják Bélát és jelenleg áskálódnak ellene.

On tudja azonban, szerző ur legjobban, hogy a darab végefelé minden jól nevelt szülő megunja az ármányoskodást, — mely vörös fonálként húzódik több felvonáson és jeleneten keresztül — és győzni engedi a szerelmet.

Vígolla.

sége fényes ovációkban részesítette. A király a Lipótrend közép-keresztjének adományozásával jutalmazta meg a kiváló férfi érdemeit. 1895-ben újra felkereste a király kegye, amennyiben a főrendiház örökös tagjának nevezte ki. A legfelsőbb elismerés meleg nyilatkozata kísérte őt 1889. év tavaszán a magánélet osendjébe is. Azóta teljesen visszavonultan élt. Betegeskedése daczára az év elején felment szavazni a főrendiházba, hogy győzelemre segítse juttatni a szabadelvűség ügyét, melynek ő mindig egyik legrendíthetlenebb oszlopa volt. Fájdalom, szavazatával akkor nem juttathatta győzelemre az ügyet és nem érthette meg a szabadelvűség teljes diadalát, mely kétségkívül nem fog elmaradni. Mintegy három hét előtt elborult elméje és — mint már részletesen megírtuk — hétfőn felszállították Budapestre a Schwartz-fer-féle intézetbe, a hol szombaton d. e. 10 órakor kiszén vedett.

HIREK.

Tájékoztató.

Deczember 10. A közigazgatási bizottság ülése.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van nők részére kedden és pénteken délután.

— **A királynő nevenapja.** Erzsébet királynő ő Felsége névnapja alkalmából ma délelőtt 9 órakor a róm. kath. plébánia templomban ünnepélyes isteni tisztelet tartatott. A misén, melyet Schaeffer Antal pápai praelatus mondott segédlettel, az összes polgári és katonai hatóságok, valamint a helybeli tanintézetek tanárai és növendékei vettek részt.

— **Városi közgyűlés.** Nagybecskerek város képviselő estülete ma délután tartotta rendes havi közgyűlését, amelynek lefolyásáról lapunk holnap számában részletesen tudósítunk.

— **Vármegyei ünnep.** Róna y Jenő, Torontálmegye főispánja tegnap ünnepelte névnapját s egyben főispánjátörténet kinevezetésének harmadik évfordulóját. A százával érkezett üdvözlő irat és amaz óvációk, amelyekkel a tegnap tisztelettel hatóságok és testületek a megye szeretett főispánját elhalmozták, ékesen szóló bizonyosságot tesznek arról a meg ható szeretetről és ragaszkodásról, am elyfelé megyeközönsége főispánja iránt viseltetik. A tisztelgések sorrendjét ezuttal is a megyei tisztikar nyitotta meg, amelynek szerencsekívánatait Daniel László alispán tolmácsolta ékeszavakban, tisztelgettek továbbá a kir. törvényszék, a pénzügyi igazgatóság, a fő gimnázium tanári kara testületileg a tüztöltőség, amely az ünnepeltben parancsnokát tiszteli, stb. Mindannyiak őszinte szívből jövő szerencsekívánataira a főispán szívhez szóló szavakat lelt köszönetének kifejezésére.

— **Csekonics Sándor gróf balesete.** Mint a „Hazánk” értesül, a tegnapi alagi főúri vadászat alkalmával a 22 éves fiatal Csekonics Sándor gróf leaset lováról és súlyosan megsérült. A főúri vadásztársaság kora reggel Csekonics Endre gróf főthi kastélyában jött össze, honnan a regényes alagi erdőbe vonultak. A társaságot a fiatal gróf vezette lóháton, kinek lova az egész uton nyugtalankodott, úgy hogy a grófnak nem kis erő kellett kifejtenie, hogy hatását fékezze. A mint az erdőhöz közel értek, a közelben egy nyulugrott fel, mitől Csekonics lova megbokrosodott s vad vágatásnak eredt. Az erdőbe országút vezet, melynek mind a két oldalán mély árok van. A ló iramodása közben az országútra tért, majd az árkot akarta keresztül ugrani, a mi azonban nem sikerült, mert megcsuszott s lovasával együtt az árokba zuhant. A fiatal gróf a ló alá került s mindaddig alatta feküdt, míg a vadásztársaság oda nem ért s kiségitette a nehéz teher alól eszméletlenül. Csekonics Sándornak a nagy esés következtében bal vállasontja, egy oldalbordája eltört, három bordája meghajlott. A vadászat nyomban megszünt s a szerencsétlenül járt gróft a főthi kastélyba szállították. A balesetről rögtön sürgönyöztek a fővárosban időző családnak s a fiatal gróft még a délután folyamán Budapestre szállították, a család zöldfa-utca 26 ik számú palotájába. A súlyosan megsérült gróft rögtön orvosi gyógykezelés alá vették s az egész család aggodalommal vette körül betegágyát. Az este folyamán már enyhült a láza s a gróf tul van minden komolyabb veszélyen.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter Felföldy Béla karánsebesi kir. törvényszéki aljegyzőt a pancsovai kir. járásbíróshoz jegyzővé nevezte ki.

— **Küldöttség.** A róm. kath. hitközség képviselőtestülete tegnap tisztelettel özvegy Stagenschmidt Paulina urnónél, azon köszönő átiratot átnyújtandó, melyet a hitközség e nemeslelkű urnóhoz intézett, ki mint ismeretes, a nagybecskereki róm. kath. temetőben körülbelül 20000 frtért díszes kápolnát emeltetett. A 24 tagból álló küldöttség szónoka dr. Plechl Szilárd hitközségi elnök volt, ki emelkedett szellemű beszédben megköszönte özv. Stagenschmidt né áldozatkészégét. Az ünnepelt meghatva csak ennyit felelt: Csak keresztény művet cselekedtem, ez pedig kötelességem volt. A küldöttség körülbelül 10 perczig tartó társalgás után hagyta el a Stagenschmidt házat.

— **Parlamenti ebéd.** Daniel Ernő országgyűlési képviselő tegnap ebédet adott, a melyre hivatalosak voltak: Wekerle Sándor miniszterelnök, báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter, br. Ambrózy Béla, Hagedüs Sándor, báró Huszár Károly val. bel. tit. tan., gróf Keglevich István, báró Nopcsa Elek és Fenyvessy Ferencz.

— **Halálozás.** Molnár Sándor horvát-bóka i földbirtokos családját, mint részvető ertesülünk, súlyos gyászset érte, amelyről az alábbi jelentést küldték be hozzánk:

Atányi Molnár Sándorné született Preschl Irma, férje és gyermeke, uzopanyitai Kardos Gézané született Preschl Emilia, férje és gyermekei, nagyrőzei Mihalik Janos es. és kir. nyug. kapitány mély fájdalommal jelentik a legjobb anya, anyós, nagyanya illetve nővérek néhai Preschl Máté es. és kir. járásfőnök özvegye, született nagyrőzei Mihalik Emilianak folyó évi november hó 16 án életének 74 ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ajtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A boldogútnak földi maradványai f. hó 18 án délelőtt fél 11 órakor fognak Bóka n a halottas háznál beszenteltetni és azonnal a kanaki éom. kath. sírkertbe szállítva, ott örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise áldozat f. évi november hó 19-én reggeli fél 9 órakor fog a horvát-bóka i róm. kath. szentegyházban az egek urának bemutatatni. Horv.-Bóka n, 1894. évi november hó 16 án. Áldás és béke poraira!

— **Tanfolyam katona tisztek számára.** A hadügyminiszter, mint értesülünk, elhatározta, hogy minden hadtestnél tanfolyamokat állít fel, a melyekben a rangidősebb főhadnagyk 6 hónapon át theoretikus kiképzést nyernek. E tanfolyamok az idén kivételképen jövő évi január elején kezdődnek, míg a jövőben általában deczember elejétől május Jelsejéig tartanak. Az idén az 1888. évi novemberben elő lépett főhadnagyk fele vonul be a tanfolyamra. Az előadandó tananyagot csak később határozzák meg.

— **A kerületi parancsnok a király előtt.** Balesi Jank y Lajos altábornagy, a szegedi II ik honvéd kerület újonnan kinevezett parancsnoka tegnap délelőtt Bécsbe utazott, hogy előléptetése alkalmából ő felsége előtt tisztelegjen.

— **A mezőgazdasággal és erdészettel foglalkozók nyugdíjintézetének igazgatósága** november hó 8 án tartotta Bujanovics Sándor elnöklete alatt ülését. Az igazgató által előterjesztett jelentésből kitünik, hogy október hó 31-én volt a nyugdíj intézetnek 154 tagja, 168900 korona biztosított nyugdíjösszeggel. Az esedékes díj tett 50828 korona 11 fillért, melyből befolyt 44256 kor. 13 fill. és hátralékban maradt 6571 kor. 98 fill. Az intézet vagyona, mely értékpapirokba van befektetve, 53582 koronát tesz. A gazdatiszti kar érdekében alkotott ezer forintos intézmény felvirágoztatása érdekében az igazgatóság hathatós intézkedéseket fog foganatosítani, s a tagok gyűjtését alkalmas módon és eszközökkel legközelebb erélyesen megindítja.

— **Egy katona-orvos sajtópere.** Dr. Bybring Ede, Karánsebesen állomászó ezredorvos egy délmagyarországi lapban való megámadtatása miatt sajtópert indított a temesvári sajtóbírósnál Leidenhorst Alajos mérnök és hírlapíró ellen. Mály István törvényszéki elnök az ügy tárgyalását deczember 2 ikára tűzte ki.

— **Viszontlátás és halál.** Lear király, az őrjüngésében, az aranyos légy életéhez hasonlítja az ember létét, mely néha egy pillanat alatt megy át az élő mozgó világból a semmi örökkévalóságba. Egy szegedi család tegnap éppen a legnagyobb örömben, immár tizenöt év óta sóvárgott boldog pillanatban érezte át ennek a klasszi-

kus mondásnak az igazságát. A megrázó eset a Szent-Mihály utca 3 ik számú házban játszódott le. A délelőtti órákban lépte át a kapu küszöbét Ertl János zombolya lakos, hogy tizenötévi távollét után ismét szívére ölelje nővérét, a Szent-Mihály utca 3 ik számú házban lakó özvegyasszonyt. A család leirhatlan örömmel fogadta a rég nem látott testvért és rokant, körbe fogták s a nagy örömtől alig tudtak egymásnak válaszolgatni.

— Azt kérdezitek, mikép vagyok, — mondá Ertl János, — amint látjátok . . .

E szavak után halálsápadtság borította el arcát, teste hirtelen összehúzódott, még alig érthetően terdelte:

— Amint látjátok.

Aztán elnyult a karosszéken. Feje mellé hanyatlott. Az orvos, akit az özvegy a tizenötévi óta nem látott testvér segítségére hívott, már csak a halált konstatálhatta.

— Szombatosok estélye. Nem az erdélyi, hanem a nagybecskereki szombatosok szektájáról szól az ének, akiknek sokkal vigabak a dogmáik, mint a királyhágóntuli komor testvérekéi. Bájos jókedvű leányok és életvidor fiatal urak szegődtek hívői közé s tegnapelőtt este, mint az összejövetelekre megállapított szombatosok elsején avatták fel a Korona szállóbeli üdvölködőjüket — vigaszszóval és hajnalig tartó táncozással. Az első összejövetel igazán feszelen kedélyessége biztosított rá, hogy a következő estélyek még több prozelitát szereznek a jókedvű szektának. Az estélyen résztvett leányok névsora a következő:

Billitz Malvin, Eckstein Dóra, Fischer Erica, Guttmann Sarolta, Grossmann Berta, Lövy Irma, Schön Etel, Temmer Berta.

— Elbocsátott fegyver rémtette. Lugosról írják lapunknak: Kuzmanovics Váza szikevicsai lakos a napokban szabadult ki a szegedi börtönből, hol emberlét miatt több évig volt becsukva. Daczára annak, hogy a börtönben megtanulta a cipésmesterséget, otthon dologtalan, munkakerülő volt és csakhamar elverte azt a néhány forintot, a mit a börtönben munkájával keresett. Tegnapelőtt részegen ment haza és összeveszett feleségével, mert az szemrehányásokat tett neki. Hirtelen e szavakkal: „Vissza akarok inkább menni“, feleségére rohant és megfojtotta. Mire felnőtt leányának segélykiáltására a szomszédok összefutottak és az ajtót betörték, a szegény asszony meg volt halva. A gyilkost láncokra verve adták át a csendőrségnek.

— „A magyar gazdatisztek és erdőtisztek országos egylete“ Bujanovics Sándor elnöke alatt november hó 8 án tartotta rendes havi választmányi ülését. Az ügyvezetői jelentés felhívja a választmány figyelmét a tagok nagymérvű közönyére, melylyel a tagdíj fizetése iránt vállalt kötelezettségüket veszik, miáltal az egyesület nem lesz azon helyzetben, hogy a nyugdíjintézet irányában vállalt kötelezettségének eleget tehessen. A rendes jelentések és tag létszámban beállott változások elintézése után, ügyvezető bemutatja az elnökséggel szerkesztett körlevelet, mely az évkönyvvel lesz szétküldve. Az évkönyv szétküldése már megkezdett, s azon t. tagok, kik még nem kapták meg, sziveskedjenek ezt az ügyvezetésnél meg reklamálni. Az egyesülethez segély iránt érkezett kérvények, a január havi ülésen fognak elintéztetni.

— x — Idény ujdonságok női konfekciókban, u. m.: felöltők kiváló finom kiállítás és nagy választékban, sapkák, gallérok, körköponyok, bundák, leányköpenyek és kabátok szíj- és szövetzubbonyok, szörme garnitúrák, sapkák, karmantyuk és gallérok, valamennyi gazdag választékban; kész uri-, fiu- és gyermek ruhák, mindmegannyi solid készítmény u. m. uri felöltők, menesikoff, téli kabát, guba, bunda libszák, salonruhák, vadász- és korszólya, gazdasági- és üzletisaccok, nadrágok és mellények, ivrék és egyenruhák, gyermekruhákban, menesikoff, téli kabát, saccok és nadrágok. Mind-ezen tárgyak mérték után is készíttetnek, mely czéltól nagy szövetkészlet áll rendelkezésre. E téreni saűkségeinek beszerzésére ajánljuk a nagyérdemű közönségnek a „Kovács Gedeon“ féle üzletet, mint hol minden egyes ruhadarabon a legalacsonyabb szabott ár olvasható.

S z i n h á z.

V. Margó bevonulása.

A Magyar Király máskor oly kedélyes törzsasztalai mellől, az operette-sereg főhadiszállásán jajongva hangzott a vészkiáltás: pusztulunk, vesszünk, megver bennünket a rettenetes Közöny. S a jajszó szállt, szállt, betöltve panaszos hangjával a tábor végső zugát is. S hős Füredi Károly, halállal a szívében, borús szemmel nézvéle a vezér hűtlen átpártolása mián fejtelten harcossai kinos vergődését. Valami név nélkül való elszántság váltja elernyedt idegeit aczélra. Híveim, szóló egész imponáló magasságában felegyenesedve, hőlyeim és uraim, három nap mulván veséretetek lesz, vagy . . . s dult ábrázata valami szörnyűt sejtetett. Mond s gőzparipa után kiált a jó vitéz s feléje sokat mondóan hangzanak a spartai anyák intelmei: Pajzs szal vagy pajzs szon! Primadonnával, vagy — pajzs szon; de primadonna nélkül nem látok viszont, volt a zord válasz; S im hogy az ősz nap harmadszor hajlik nyugodóra, hírnök jó porosan s pihegve szól: Diadal, nyomunkban Gergely csatlós kisérétében ő fensége, V. Margó fejedelem, Operécia felkent, győzelemhez szokott bajnoka. Sörömujjongás két vala a hírnök szavai nyomán, körülhordozák a véres zászlót, a tarom mondani a veres falragaszt, melynek láttára százával kászolódnak fel a csüggedők és sorakoznak a biztos diadal érzetében a táborba. A Nebántsvirág jelében győzünk vagy halunk, harsogott ajkukon a lelkesítő csatakiáltás. — S felcsendült a derűtlenség sortúze, — bömböltek a tapsok csatakigyói, félelmetes pusztitást vive véghez az ellenben, a rettenetesnek nevezett Közönyben. Igy történt 1894 évvel az Urszülétése után, november hó 17-én, szombaton este. — V. Margó Célia jött, hallották és győzött: a Nebántsvirág szombati előadása keretében végbement bemutatója szakadatlan láncolata volt a közönség frenetikus ovációinak, amelyekből Gergely Józsefnek, az új tenoristának is tekintélyes rész jutott. Margó Céliát nem kell újra felfedeznünk: ismeri és lelkesedni tanult érte közönségünk, amely szombaton is gyönyörűséggel mélyedt el a művésznő remek énekeinek élvezetébe, amelyhez hasonlót csak bevégzett játéka nyujthat még. Játék, amely nem szorítkozik épen csak arra az időre, amelyben a szerep mondódik el, hanem akkor is folyik, amikor a legtöbben pihenőt tartanak és a feljők szegezett látószövekkel kaczerkódnak. Művésznőt láttunk, akinek egyénisége teljesen beleolvad szerep tartalmába. Gergely az új tenorista, igen előnyösen mutatta be magát, de végleges ítéletet majd csak akkor mondunk felőle, amikor nagyobb szerepben lép fel. A mellékszerepek vívőiről elég annyi, hogy nem ritak ki tulságosan a jeles környezetből.

Az ingyenélő „Ingyenélők.“

A sok jó népszínmű mellett, amit Vidor produkált, a tegnapi „Ingyenélők“ valóságos ingyenélő. Abban az időben csinálódott, amikor a népszínművek sallangos világába egy kis városi életet akartak vegyíteni s csak mert e nemből első kísérlet volt, érthető az a fejedelmi bőkezűség, amelylyel a bírálók az Ingyenélők-et száz aranyos pályadíjra érdemesnek ítélték. Semmi cselekmény, néhány rossz élcz és szóáték, ime ennyi mindössze az a darab, amelyben V. Margó Célia másodszor fellépett. De aranyos jó kedvvel és pazar hangkincsessel énekel dalait, természetesen, eleven játékat tegnap is megtapsolta a közönség, amely ezuttal nem töltötte meg egészen a nézőtér. Tetszett tegnap Földváry is, akinek ezuttal sikerült estéje volt. Tartós derűtlenség csak az elénekelt étlapot kísérte, amelyet meg is újrástattak. K.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése november 19-én.)

Budapest, nov. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A belügyi tárcza részletes tárgyalását Berzeviczy Albert előadó tartalmas beszéde nyitotta meg, a mely a ház ellenzéki oldalaira is mély

benyomást gyakorolt. Utána gróf Eszterházy Mihály, Holló Lajos, Saaghi Gyula és Sima Ferenc beszétek, mindannyian a költségvetés ellen. Hieronymi ma csak egy megjegyzésre felelt röviden, holnap vagy holnaputánra várják nagy beszédét.

Országos katolikus néppárt.

Budapest, november 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Székesfehérvárról telegrafálják, hogy a tegnap ott végbement katolikus népgyűlés igen népes lefolyású volt. Gróf Zichy Nándor, Steiner Fülöp püspök, gróf Eszterházy Miklós Mór, stb. beszédei után kimondták az országos katolikus néppárt megalakulását. A gyűlés után Steiner püspök bemutatta a népnek Szent-István koponyáját. A gyűlés üdvözlő táviratokat küldött József főhercegnek, a herceggprimásnak és a bécsi pápai nuncziusnak. Mindhárman üdvözölve feleltek.

Thaly Kálmán beszámolója.

Budapest, nov. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Debreczenből telegrafálják, hogy Thaly Kálmán ott tegnap oriai közönség előtt tartotta beszámolóját.

Kossuth Ferenc Debreczenben.

Budapest, nov. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Debreczenből telegrafálják, hogy a jelenleg ott időző Kossuth Ferencet egyre növekedő óvációkkal környezik. Kossuth Ferenc tegnap jelen volt Thaly Kálmán beszámolóján, amelynek végeztével ő is beszélt a néphez. Este tiszteletére ötszáz terítéki bankett volt.

Civis tempók.

Budapest, nov. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Debreczenből telegrafálják, hogy ott a Kossuth Ferenc tiszteletére rendezett bankett folyamában szerfölött kinos incidens játszódott le. Amikor ugyanis Könyves Tóth Kálmán lelkész a királyt felköszöntötte, a cigányok rázendítettek a jaj de hunczuta német-re, amire nagy taps támadt. A józanabb elemek megbotránkozva hagyták el a bankettet.

A diósgyőri papirgyár égése.

Budapest, nov. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Miskolczról telegrafálják, hogy a diósgyőri papirgyárban tegnap tűz támadt, amely a gyár nagy részét elhamvasztotta. Állítólag a munkások gyujtották fel boszúból a gyárat.

Nagybecskereki városi színház.

Bérlet szünet. Idény-előadás 89.

Hétfőn, 1894. november 19-én:

A PARASZTKISASSZONY.

Eredeti népszínmű 3 felvonásban Irta: Berceik Árpád. (Rendező: Kövi Ede.)

S z e m é l y e k:

Kellemen Tamás, földbirtokos	—	—	Kövi Ede
Matild, neje	—	—	Erdélyi Otília
Jolán, leányuk	—	—	Cservary Irma
Roseda Marcell	—	—	Szebenyi A.
Fidibusz Friczi	—	—	Delli Henrik
Zerge Tamás	—	—	Lágh Jenő
Fonák Laci	—	—	Hernády J.
Özv. Gőnczöl Jánosné	—	—	Köviné Julia
Fátyol Gergely	—	—	Földváry
Gereben Márton	—	—	Pásztor J.
Santi Matyi	—	—	Ferenczy F.
Fanyó Ferenczné	—	—	Makainé
Ágnes, leánya	—	—	Makó Brzi
Kolompárné	—	—	Berkes Etel
Viki, szobaleány	—	—	Kápolnai Irén

Idő: jelen.

Közdete fél 8 órakor.

Holnap kedden színre kerül:

„A cigánybáró“.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

H i r d e t é s e k.

1220. ksz. szám 1894.

(884-33) 6371. szám ksz. 1894. Alibunári főszolgabíró. (889-3.2)

Árverési hirdetés.

T.-Erzsébetlak község elöljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint **f. évi november hó 26-án d. e. 9 órakor** a község tulajdonát képező s Perlasz alatt fekvő komp bérleti jog 3 esetleg 6 évre lesz nyilvános árverési úton bérbeadva.

Az árverés a községi tanácsteremben lesz megtartva az e tekintetbeni árverési feltételek a helybeli községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Kelt T.-Erzsébetlakon, 1894. november hó 14-én.

Belitska,
jegyző.

Scheirer,
bíró.

33818 sz. II 1894. Tor.-várm. m. kir. államépít. hiv. (830.3)

Árlejtési hirdetés.

A torontálvármegyei alispáni hivatal az 1894. évi október hó 23-án kelt 42532. számú rendeletével elhatározta a módosi vasuti hozzájáró ut kiépítését 1704 frt 74 kr. összeg erejéig.

A fentemlített munkálat foganatosításának biztosítása céljából az 1894. évi november hó 24-ik napjának délelőtti 10 órájára a torontálvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati végtárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap délelőtti 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponkint megtekintheők.

Kelt Nagybecskerek, 1894. évi november hó 14-én.

Torontálvármegyei
a m. kir. államépítészeti hivatal.

6906. számhoz köz. 1894.

(833-2.2)

N.-Kikinda járási főszolgabíró. (833-2.2)

Pályázati hirdetés.

Az ujonnan rendszeresített és 450 frt évi fizetéssel valamint a szabályrendelileg megállapított látogatási díjakkal javadalmazott Basahidi körállatorvosi állásra ezenel pályázatot nyitok.

A körhöz tartoznak: Basahid, Torda, Toba, Topolya és Nagybikács községek Székhely Basahid.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt kérvényüket folyó évt december hó 10-ig hozzám nyujtsák be; mert a későbbben érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Kelt Nagyikindán 1894. évi november hó 12-én.

Grób,
főszolgabíró.

Pályázati hirdetés.

A tek. törvényhatósági bizottság 1397. kgy. 38201/94. számú beces határozatával ujonnan szervezett s Alibunár székhellyel bíró körállatorvosi állás az érdekelt községek képviselői által a főszolgabíró hivatalos helyiségében 1894. évi december hó 14-én d. e. 9 órakor fog betöltetni.

A körhöz Alibunár, Dobricza, Ferdinándfalva, Iancsa, Kevi-Szőllős, Kis-Margitta, Petrovoszello, Sándorfalva és Vég-Szent-Mihály községek: 23300 drb 16, 11102 szarvasmarha és 33893 sertés és juh állományjal tartoznak.

Évi fizetése 800 frt valamint a nm. Ministerium által jóváhagyott Torontál vármegyei szabályrendeletben részére biztosított díjak.

Azok a kik az 1888. évi VII. t.-cz. 133. § ában körvonalozott minősítéssel bírnak, a választás alkalmával előnyben részesülnek.

Felhivatnak tehát mindazok, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. értelmében felszerelendő kérvényeiket a választást megelőző napig alolirotnál nyujtsák be.

Alibunáron, 1894. évi november 11-én.

Kajtar,
főszolgabíró.

9254. tsk. 894.

(828-3.2)

Hirdetés.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint tskvi hatóság részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint Szerb-Aradác község határában fekvő — eddig nem telekkönyvezett — a szerb-aradáci gör. kel. szerb egyház község birtokát képező ugynevezett kivágási földek a szerb-aradáci 907 és 908 sz. telekjegyzőkönyvben telekkönyvben telekkönyveztetvén, felhivatnak mindazok, kik szerzett tulajdon, zálog, vagy haszonbéri jognál fogva akár e fekvőségek megjelölése, akár a tskvi jóságtestek összeállítására, vagy a bejegyzett birtokviszonyok tekintetében a telek-jegyzőkönyvekben valamely igazítást, kiegészítést, lejegyzést, hozzájegyzést, vagy átjegyzést igényelhetni vélnék, miszerint ebbeli igényeiket 1885. évi július hó 1-ig annál bizonyosabban jelentsék be, mint-hogy különben ezen igények oly harmadik személyek kárára, kik a hirdetés hatályossága kezdetének napjától fogva a telek-jegyzőkönyvekben foglalt bejegyzé-

sek alapján további nyivánkönyvi jogokat jóhiszmmel szereznek, többé nem érvényesíthetők.

Felhivatnak továbbá mindazon hitelezők, kik a telek-jegyzőkönyvekbe bejegyzett ezen fekvőségekre elsőbbségi jogokat vagy már nyertek, vagy pedig betáblázások által a hirdetés hatályossága kezdetének napjáig netán még nyernének, miszerint a betáblázott követeléseket azoknak a tskvi jóságtestek régi teherállapotába leendő jelzálogi átkebelezése végett 1895. évi december 15-ig annál bizonyosabban jelentsék be, minthogy különben a korábban nyert elsőbbséget elvesztik.

Kelt Nagybecskereken, a kir. törvényszéknél, mint tskvi hatóságnál 1894. évi augusztus 29-én.

Hadsits,
kir. törvényszéki bíró.

Vállfűző üzlet

Van szerencsém a mélyen tisztelt hölgyközönséget értesíteni, hogy a Váraljai utca 56. sz. alatt

Vállfűző üzletet
nyitottam.

Kiváncsomhoz képest mindenféle vállfűzőket készítek, — javítok, nemkülönben a hibás-termet következményeit kitűnően alkalmazott vállfűzőreimmel teljesen megszüntetem.

Jutányos ár. Pontos kiszolgálás. Sűrű megrendelés és szives pártfogásért esedezik

Lestyánszky Mihályné,
vállfűző készítő

N. Beeskerek
Váraljai u 56. sz.

(881-6.2)

Hirdetések

felvétetnek

e lap kiadóhivatalában.

Telefon 35. szám.

Telefon 35. szám.

Kurländer Imre

Nagy-Becskek, Korona-utca 585. szám, a gőzmalommal szemben.

Legjobb minőségű

száraz tűzifa.

Szagtalan valódi

POROSZ KÖSZÉN

a Wildensteinegen-Richterhof-féle bányából hőtartalom és minőségre nézve a szárazföld minden egyéb köszénét felülmúlja. (784-60.10)

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.